

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.003.07.2015
P/15/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/067 – Finansowanie ulg na przejazdy komunikacją autobusową i kolejową
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Sławomir Kierat, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 94663 z dnia 2 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3)
Jednostka kontrolowana	„Tomkas” Tomasz Schwertfeger, Marek Milewski spółka jawna, ul. Kopernika 10, 87-330 Jabłonowo Pomorskie (dalej: „Przewoźnik” lub „Spółka”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Milewski, wspólnik reprezentujący Spółkę. (dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia:

- przestrzeganie przez Przewoźnika wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat do przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ustawowych ulg w przewozach pasażerskich,
- posiadanie licencji i zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w ramach krajowego transportu drogowego,
- prowadzenie ewidencji sprzedaży biletów ulgowych, stosowanie kas rejestrujących oraz oprogramowania umożliwiającego określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie przez Przewoźnika wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat

Opis stanu faktycznego

W Spółce nie wyodrębniono komórek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie objętym kontrolą. Osobą zarządzającą transportem był wspólnik T.S.

W Spółce nie funkcjonowała komórka odpowiedzialna za prowadzenie kontroli wewnętrznej. Według wyjaśnień T.S. kontrola wydawania biletów przez kierowców i rejestrowania ich w kasach dokonywana była przez zarządzającego transportem (wyniki tych kontroli nie były dokumentowane).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W latach 2013-2014 Spółka nie była kontrolowana przez instytucje zewnętrzne w zakresie objętym kontrolą.

(dowód: akta kontroli str. 5, 6, 81)

W latach 2013-2014² Przewoźnik posiadał sześć ważnych zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych, wydanych przez: Starostę Brodnickiego³, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego⁴, Prezydenta Grudziądza⁵ oraz Wójta Gminy Wapielsk⁶. Wszystkie zezwolenia wydane zostały zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym⁷ (dalej: „ustawa o transporcie drogowym”), na właściwych drukach oraz przed podpisaniem z Województwem Kujawsko-Pomorskim umów o dołaty.

Przewoźnik posiadał aktualną licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób, wydaną przez Starostę Brodnickiego⁸.

(dowód: akta kontroli str. 7-23)

Przewoźnik posiadał i stosował przy sprzedaży biletów 11 kas rejestrujących typu EMAR 105, wyposażonych w program uwzględniający wszystkie rodzaje ulg oraz posiadający pozytywną opinię ministra finansów. Oględziny trzech środków transportu drogowego osób wykazały, że:

- były one wyposażone w odpowiednie i sprawne kasy rejestrujące, na których naniesiono w sposób trwały numery ewidencyjne nadane przez naczelnika urzędu skarbowego,
- posiadały aktualne badania techniczne, a kierowcy posiadali kopie licencji, zezwoleń, cenniki opłat oraz rozkłady jazdy.

(dowód: akta kontroli str. 24-44)

Rozkłady jazdy uwzględniały przystanki, godziny odjazdów, długości linii komunikacyjnych i odległości między przystankami, kursy oraz liczbę pojazdów niezbędnych do wykonywania codziennych przewozów, zgodnie z rozkładem jazdy.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Przewoźnik posiadał uzgodnienia zasad korzystania z przystanków dokonane z ich właścicielami lub zarządcami, tj. z: Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad⁹, Zarządem Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy¹⁰, Powiatowym Zarządem Dróg w Grudziądzu¹¹, Zarządem Dróg Powiatowych w Brodnicy¹²,

² Tj. w okresie objętym kontrolą.

³ Ważne od 15 października 2010 r. do 25 marca 2015 r. na linii Płowęż – Jabłonowo Pomorskie – Brodnica.

⁴ Ważne od 20 grudnia 2010 r. do 19 grudnia 2015 r. na linii Brodnica – Jabłonowo Pomorskie – Świecie n/Osą.

⁵ Ważne od 5 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2016 r. na linii Świecie n/Osą – Łasin – Grudziądz oraz ważne od 15 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2016 r. na linii Świecie n/Osą – Melno – Grudziądz.

⁶ Ważne od 8 sierpnia 2013 r. do 7 sierpnia 2016 r. na liniach: Radziki Duże – Ruskowo - Radziki Duże oraz Radziki Duże – Lamkowizna – Radziki Duże.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 ze zm.

⁸ Nr 0037839, ważną od 5 października 2005 r. do 22 lipca 2017 r.

⁹ Przy drogach krajowych nr 15 i 16 (z 24 stycznia 2013 r. i z 8 stycznia 2014 r.).

¹⁰ Przy drogach wojewódzkich nr 533, 534, 538, 535, 543, 560 (z 15 marca i 17 grudnia 2013 r.).

¹¹ Przy drogach powiatowych nr 1391C, 1402C, 1407C, 1408C i 1410C (z 29 marca 2013 r.).

¹² Przy drogach powiatowych nr 1408C, 1801C i 1815C (z 16 grudnia 2013 r.).

Zarządem Dróg Powiatowych w Rypinie¹³ oraz Burmistrzem Miasta i Gminy Łasin¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 45-80)

*Ustalono
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Przewoźnika w badanym obszarze.

2. Ewidencja sprzedaży biletów ulgowych

*Opis stanu
faktycznego*

Przewoźnik stosował oprogramowanie kas rejestrujących „Bilet Miesięczny”, na które Przedsiębiorstwo Usług Informatycznych z Krakowa udzieliło licencji na użytkowanie. Program umożliwiał sprzedaż biletów jednorazowych oraz imiennych biletów miesięcznych. Bilety drukowane były przy użyciu kas fiskalnych.

(dowód: akta kontroli str. 82-89)

Poza oprogramowaniem kas fiskalnych, Przewoźnik posiadał program „PP-Bilety” w wersji 1.39, umożliwiający m.in.:

- zarządzanie bazą przystanków,
- rejestrację rozliczeń sprzedaży biletów,
- przygotowanie wykazów dopłat do biletów ulgowych,
- dowolne definiowanie linii i kursów,
- przygotowanie danych do kas fiskalnych Emar,
- prezentację danych w postaci minutowych rozkładów jazdy.

Stosowane oprogramowanie umożliwiało określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych, pozwalało na przypisanie odpowiedniej kolejności do każdej stosowanej ulgi oraz na dołączenie ulgi do zestawu ulg dostępnych.

W zakładce BILETERKI dostępna była funkcja ULGI, w której widoczne były wszystkie ulgi ustawowe. Ulga przypisywana była do bileterek autobusowych poprzez zaznaczenie odpowiedniego parametru dla danego typu bileterki.

(dowód: akta kontroli str. 24-44, 120-218)

Przewoźnik nie posiadał kas dworcowych, a cenniki opłat były dostępne w autobusach wykonujących regularne przewozy osób.

(dowód: akta kontroli str. 24-26)

Na podstawie badania ujętych w ewidencji kwot dopłat w całym badanym okresie (w łącznej wysokości 1 154,8 tys. zł) ustalono, że kwoty te były zgodne z wynikającymi z zestawień raportów kas fiskalnych.

(dowód: akta kontroli str. 120-226)

*Ustalono
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹³ Przy drogach powiatowych nr 2118C, 2201C, 2202C, 2203C i 2204C (z 13 czerwca 2013 r.).

¹⁴ Przy drodze krajowej nr 16, wojewódzkiej nr 538 i drogach powiatowych nr 041303C, 041322C, 041704C, 041703C i 041314C (z 16 grudnia 2013 r.).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Przewoźnika w badanym obszarze.

3. Prawdliwość sporządzania wniosków o przekazanie dopłat i ich rozliczenie

Opis stanu faktycznego

Zasady przekazywania przez samorząd województwa kujawsko-pomorskiego dopłat do obowiązujących ustawowych ulg w przewozach pasażerów zostały w kontrolowanym okresie określone w dwóch umowach sporządzonych pomiędzy Przewoźnikiem a Województwem Kujawsko-Pomorskim¹⁵. Na mocy zawartych w nich postanowień Przewoźnik zobowiązany był m.in. do:

- składania co miesiąc (w terminie do 10 dnia następującego po miesiącu, którego rozliczenie dotyczy) w Urzędzie Marszałkowskim zbiorczego zestawienia dopłat według wzoru określonego w umowie,
- przedstawiania (do 10 grudnia) szacunkowego zapotrzebowania na dopłaty za ten miesiąc,
- przedkładania (do 10 stycznia roku następnego) rocznego rozliczenia dopłat.

(dowód: akta kontroli str. 90-115)

Przewoźnik złożył w Urzędzie Marszałkowskim szacunkowe zapotrzebowania na dopłaty w wysokości 468 tys. zł na 2013 r. oraz 520 tys. zł na 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 116-119)

Wszystkie wnioski (zestawienia dopłat) Przewoźnika złożone zostały w wymaganym terminie, zgodnie ze wzorem określonym w umowie oraz zawierały wymagane załączniki.

(dowód: akta kontroli str. 120-218)

W 2013 r. z wnioskowanej kwoty dopłat w wysokości 548,1 tys. zł Przewoźnik otrzymał 497,4 tys. zł (różnicę do dopłaty należnej w kwocie 50,7 tys. zł, wynikającą z rocznego rozliczenia, Urząd Marszałkowski przekazał 31 stycznia 2014 r., tj. zgodnie z zawartą umową). W 2014 r. z wnioskowanej kwoty dopłat w wysokości 606,7 tys. zł Przewoźnik otrzymał 578,4 tys. zł (różnica do dopłaty należnej w kwocie 28,3 tys. zł została przekazana 30 stycznia 2015 r., tj. zgodnie z zawartą umową). Łącznie za okres objęty kontrolą Przewoźnik otrzymał dopłaty do obowiązujących ustawowych ulg w przewozach pasażerów w wysokości 1 154,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 225-226)

Najwyższe dopłaty dotyczyły biletów ulgowych miesięcznych. Wysokość dopłat do biletów miesięcznych w 2013 r. wyniosła 480,2 tys. zł (87,6% otrzymanych w tym roku dopłat), z czego 426,3 tys. zł (77,8% otrzymanych dopłat) dotyczyło dopłat do ulgi w wysokości 49% - określonej w art. 5 ust. 1 ustawy o ulgach¹⁶, tj. dla dzieci i młodzieży w okresie od rozpoczęcia odbywania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego do ukończenia gimnazjum, szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej - publicznej lub

¹⁵ Umowy nr: TD-I.3152.25.2013 z dnia 25 lutego 2013 r. z trzema aneksami oraz nr TD-I.3152.25.2014 z dnia 10 marca 2014 r. z dwoma aneksami.

¹⁶ Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1138 ze zm.)

niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

W 2014 r. kwota dopłat do miesięcznych biletów ulgowych wyniosła 535,3 tys. zł (88,2% otrzymanych dopłat), z czego 486,1 tys. zł (80,1% otrzymanych dopłat) dotyczyło dopłat do biletów ulgowych z ulgą 49%.

(dowód: akta kontroli str. 219-224)

W okresie objętym kontrolą Przewoźnik nie zawierał pisemnych umów na dowóz dzieci i młodzieży do szkół. W ramach posiadanych zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób wydanych przez Wójta Gminy Wąpielsk, Przewoźnik wykonywał regularne przewozy uczniów do szkół na podstawie wystawianych dla nich biletów miesięcznych. Zespół Administracyjny Szkół w Wąpielsku sporządzał zamówienia zawierające imienne listy uczniów, a zapłata za bilety miesięczne była dokonywana na podstawie faktury VAT wystawianej na zamawiającego.

(dowód: akta kontroli str. 227)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Przewoźnika w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Pana informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz, dnia czerwca 2015 r.

Kontroler
Sławomir Kierał
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis

¹⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.